

18. DNEVI SLOVENSKEGA ZAVAROVALNIŠTVA
Portorož, 9. in 10. junij 2011

**TRG v 2010, QIS5, izvedbeni predpisi,
jamstvene sheme**

**Mojca Berkovič Simeonov, Niko Erker, Jurij Gorišek,
Jernej Merhar, Mihael Perman, Jana Vilfan Ažman**
Agencija za zavarovalni nadzor

Vsebina

- Pogled na trg v Sloveniji 2010
- EIOPA
- QIS5/SI&EU/Stres test
- Jamstvene sheme v EU

Slika 1: Gibanje obračunane kosmate zavarovalne premije zavarovalnic v obdobju 2008-2010 po osnovnih oblikah zavarovanj (vsi zneski so v mio EUR)

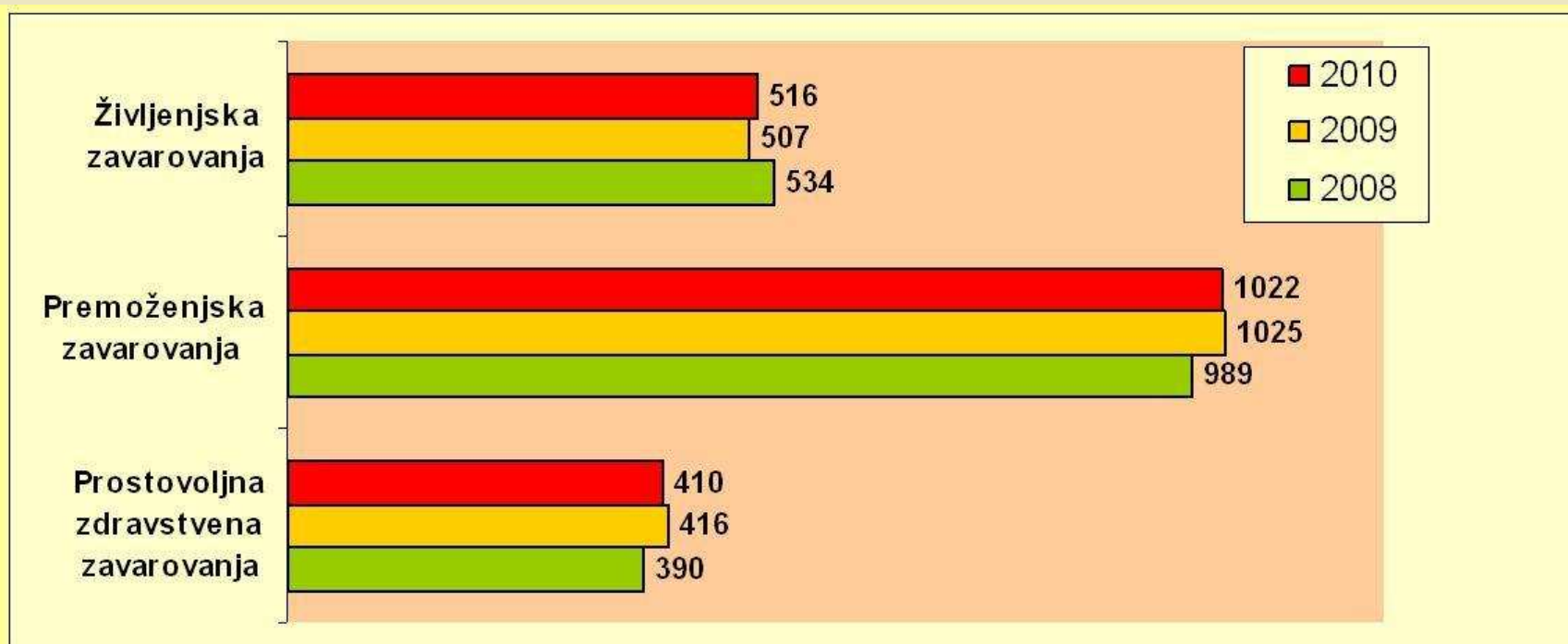

Tabela 1: Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic v letu 2010 (vsi zneski so v mio EUR)

Naziv	Leto 2010							
	Premož. zav.	%	Zdrav. zav.	%	Živ. Zav.	%	Skupaj	%
Adriatic Slovenica, zavarovalna družba, d.d.	150,2	14,7	97,5	23,8	13,7	2,7	261,4	13,4
Arag zavarovanje pravne zaščite, d.d.	2	0,2	/	/	/		2,0	0,1
ERGO Zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	3,5	0,7	3,5	0,2
Generali, zavarovalnica, d.d.	62,5	6,1	/	/	18,2	3,5	80,7	4,1
Grawe, zavarovalnica, d.d.	12,4	1,2	/	/	22,5	4,4	34,9	1,8
KD Živiljenje, zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	70,3	13,6	70,3	3,6
Merkur zavarovalnica, d.d.	7	0,7	0,1	0,0	40,3	7,8	47,4	2,4
NLB Vita, d.d.	1,7	0,2	/	/	30,5	5,9	32,2	1,7
Prva osebna zavarovalnica, d.d.	0,3	0,0	0	0,0	27,9	5,4	28,2	1,4
SID – Prva kreditna zavarovalnica d.d.	19,9	2,0	/	/	/	/	19,9	1,0
Triglav, zdravstvena zavarovalnica, d.d.	0,2	0,0	72,5	17,7	/	/	72,7	3,8
Zavarovalnica Maribor, d.d.	188,5	18,4	/	/	71,3	13,8	259,9	13,4
Zavarovalnica Tilia, d.d.	63,6	6,2	/	/	10,2	2,0	73,8	3,8
Zavarovalnica Triglav, d.d.	513,6	50,2	/	/	207,6	40,2	721,3	37,0
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	0,7	0,1	239,6	58,5	/	/	240,3	12,3
SKUPAJ	1.022,80	100,0	409,7	100,0	516,0	100,0	1.948,50	100,0

Tabela 2: Zbirni izkaz poslovnega izida zavarovalnic za leto 2009 in 2010 (vsi zneski so v mio EUR)

	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA ZAVAROVALNIC	Leto 2009	Leto 2010
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.X)	19,4	139,2
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	27,4	26,1
III.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (C.XIII)	10,8	-5,7
IV.	Prihodki naložb	99,1	98,6
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	2,5	-4,7
VI.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz zdravstvenih zavarovanj (C.X)	1,3	1,7
VII.	Odhodki naložb	69,9	96,2
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	58,8	50,8
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	8,7	10,1
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	7,1	15,1
XI.	Drugi prihodki	3,1	3,9
XII.	Drugi odhodki	0,4	1,7
XIII.	Poslovni izid obračunskega obdobja pred obdavčitvijo (I+II+III+IV+V+VI-VII-VIII+IX-X+XI-XII)	36,1	105,4
XIV.	Davek iz dobička	15,7	35,8
XV.	Odloženi davki	2,7	8,3
XVI.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I+II+III+IV+V+VI-VII-VIII+IX-X+XI-XII-XIV±XV)	23,1	77,9

Tabela 3: Zbirni izkaz poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2009 in 2010 (vsi zneski so v mio EUR)

	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA POZAVAROVALNIC	Leto 2009	Leto 2010
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.X)	4,3	16,2
IV.	Prihodki naložb	18,1	16,6
VII.	Odhodki naložb	21,0	10,1
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	6,4	7,0
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	1,1	2,6
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	1,1	2,0
XI.	Drugi prihodki	0	0,2
XII.	Drugi odhodki	0	0,1
XIII.	Poslovni izid obračunskega obdobja pred obdavčitvijo (I+II+III+IV+V+VI-VII-VIII+IX-X+XI-XII)	-5,0	16,4
XIV.	Davek iz dobička	0,4	3,0
XV.	Odloženi davki	0	-0,2
XVI.	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I+IV-VII-VIII+IX-X+XI-XII-XIV±XV)	-5,4	13,2

The new EU Supervisory Architecture and the Role of EIOPA

Povzeto po predstavitvi Petra Braumüllerja,
FMA Avstrija

Background & Timeline

- Financial crisis in **2007 and 2008** prompted a review of supervisory model
- **November 2008**: European Commission mandated a High Level Group, the Committee of Wise Men, chaired by Jacques de Larosière to make recommendations on how to strengthen European supervisory arrangements
- **February 2009**: De Larosière Report published:
 - Committee of Wise Men recommends reforms to the structure of supervision of the financial sector in the European Union
 - Committee also concluded that a European System of Financial Supervisors should be created and recommended the creation of a European Systemic Risk Council
- **March & May 2009**: European Commission proposed to put forward draft legislation and details about its possible architecture.

Background & Timeline

- **19 June 2009:** European Council confirmed that a European System of Financial Supervision (ESFS) should be established.
- **22 September 2010:** European Parliament approved legislation allowing establishment of European Supervisory Authorities (ESAs)
- **16 December 2010:** EIOPA Regulation enters into force
- **1 January 2011:** EIOPA established (continuation of CEIOPS tasks, legal personality, administrative + financial autonomy, accountable to EP and Council)
- **10 January 2011:** first meeting of the Board of Supervisors formalizes EIOPA's establishment. Election of the Management Board and acting Chair validates the establishment of EIOPA

Main Objectives

- Better protecting consumers, rebuilding trust in the financial system
- Establishing a European single rule book
- Greater harmonisation and coherent application of rules
- Ensuring a high, effective and consistent level of regulation and supervision
- Foster supervisory convergence across the EU
- Promote coordinated EU supervisory response
- Strengthening oversight of cross-border groups

Main Responsibilities

- Protection of policyholders, pension scheme members and beneficiaries
- Support financial stability, transparency of markets and financial products
- Monitor and identify trends, potential risks
- Independent advisory body to the EU institutions in the area of insurance, reinsurance and occupational pensions
- Prevent regulatory arbitrage, guarantee level playing field, strengthen international supervisory coordination
- Foster dialogue and cooperation with supervisors outside the EU and international organisations

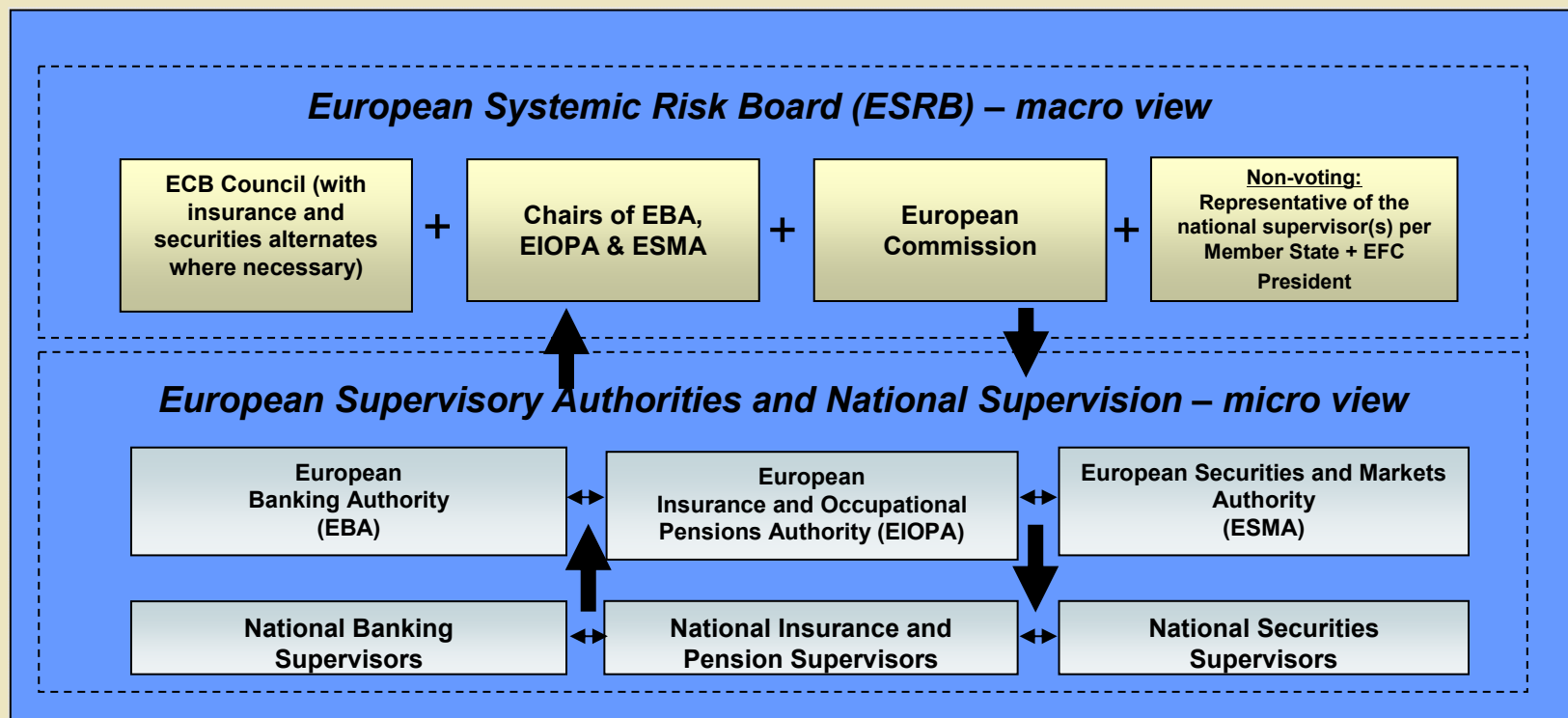
Powers

- Develop draft regulatory and implementing technical standards
- Issue guidelines and recommendations on the application of EU law to ensure consistent application of EU law
- In certain cases, require national supervisory authorities to take specific actions to remedy an emergency situation
- Settle disagreements in cross-border situations between authorities, including within colleges of supervisors
- Participate in colleges of supervisors

Composition of EIOPA

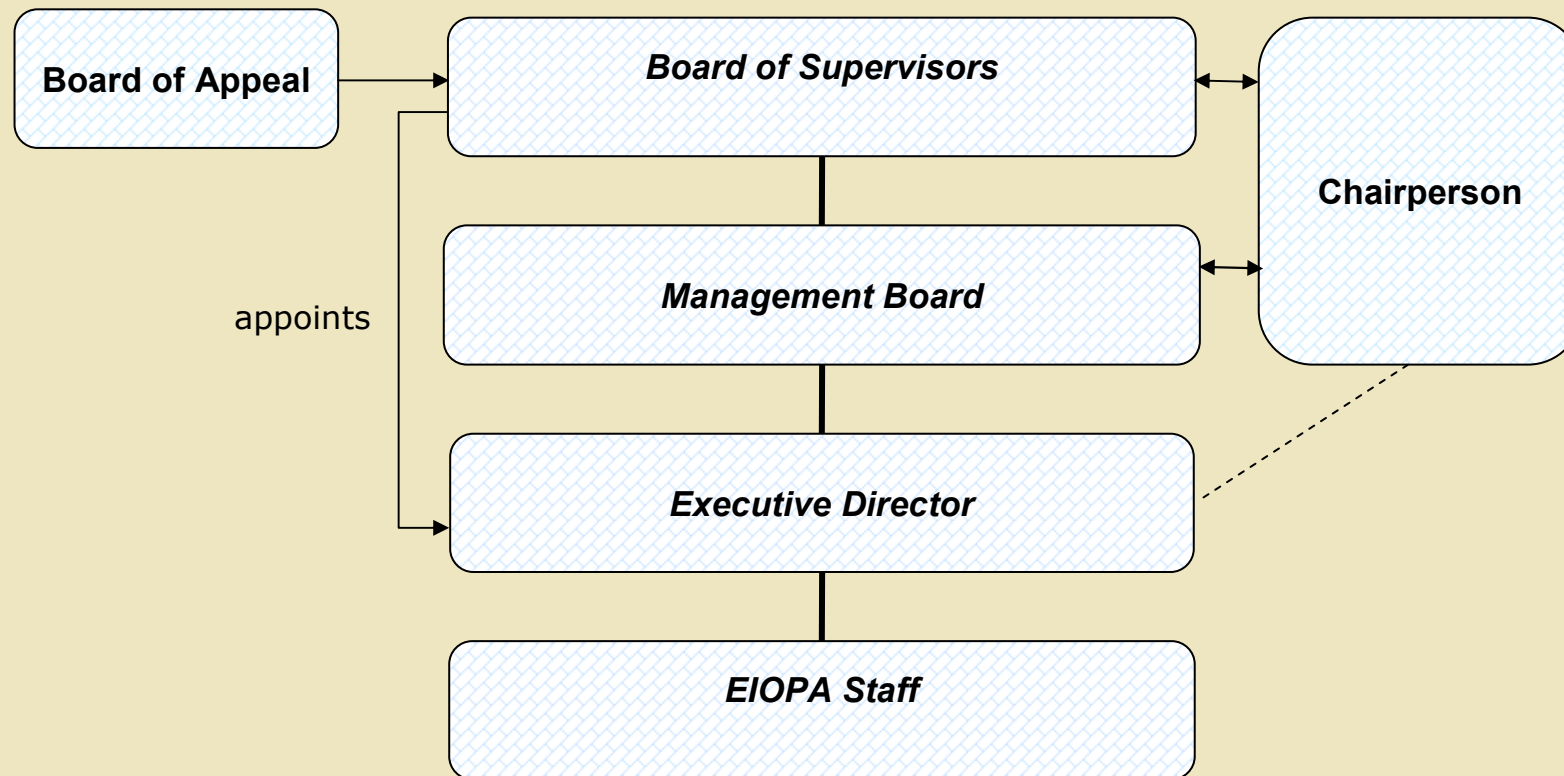
An Overview

European System of Financial Supervision

Composition of EIOPA

A Simplified Example

Tools

- Colleges of supervisors
- Insurance/reinsurance and occupational pensions stakeholder groups
- Peer Reviews
- Impact Assessment
- Stress Testing
- Committee of financial innovation
- Consultation
- Sectoral and cross-sectoral training programmes

5. kvantitativna študija učinkov v Sloveniji (QIS 5)

Udeležba

Sodelovalo je 16 od skupaj (po)zavarovalnic, ki delujejo na slovenskem zavarovalnem trgu in jih nadzira AZN.

Študija je zajela:

- vsa neživljenjska in zdravstvena zavarovanja,
- vsa sprejeta pozavarovanja ter
- 93,8% življenjskih zavarovanj.

Rezultati

Ob upoštevanju kapitalskih zahtev študije QIS5 bi bilo konec leta 2009 šest zavarovalnic kapitalsko neustreznih.

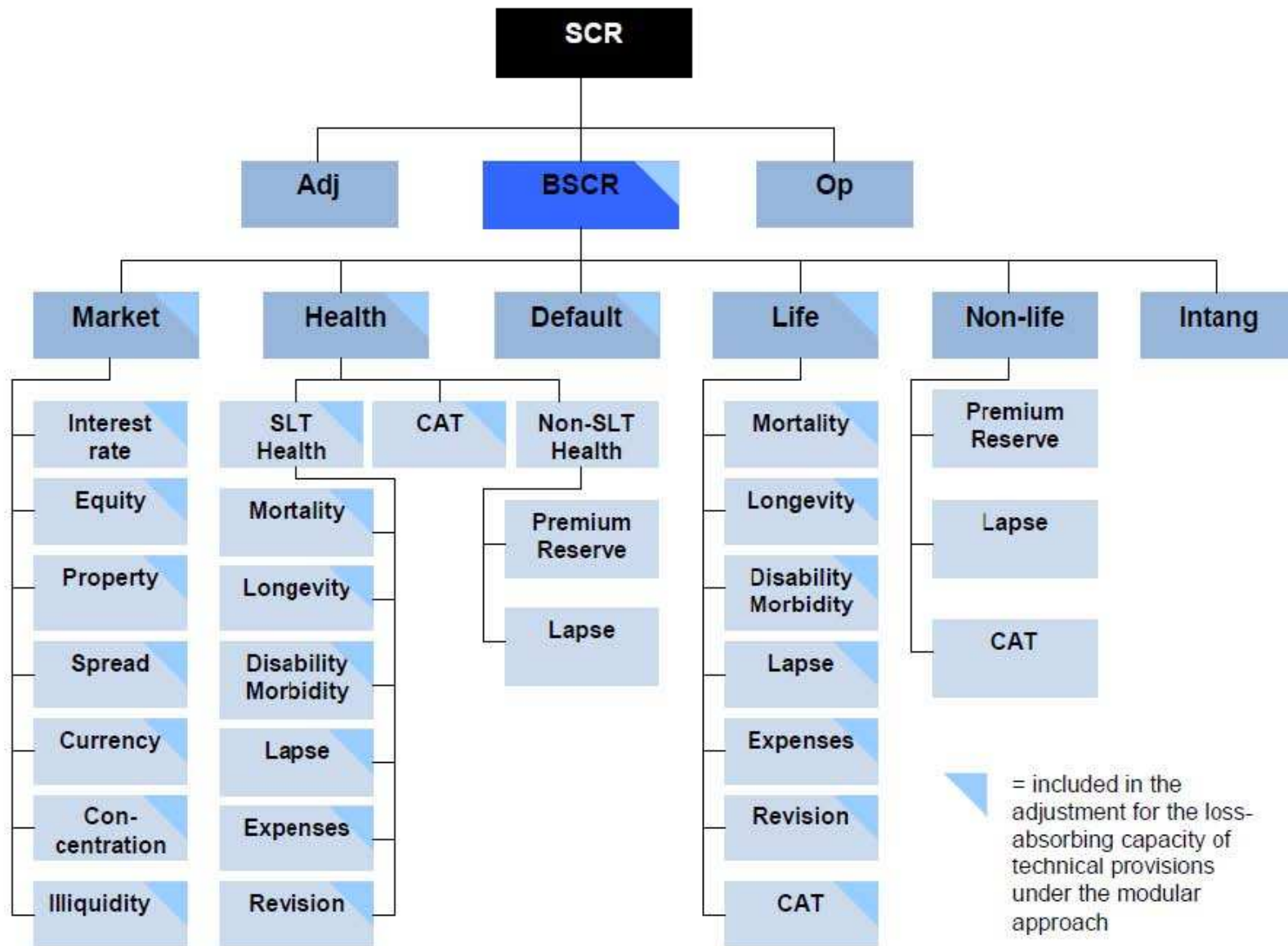
SII	24%	47%	76%	85%	85%	91%
SI	134%	287%	306%	170%	181%	146%

SII	114%	116%	147%	160%	172%	172%	175%	265%	441%	1709%
SI	219%	304%	203%	204%	203%	416%	306%	148%	134%	283%

Koeficient solventnosti

Koeficient solventnosti	Neživljenje	Zdravje	Življenje	Kompozitne
Povprečje	170%	128%	153%	354%
Tehtano povprečje	79%	157%	138%	150%
Minimum	47%	85%	114%	24%
Maksimum	441%	172%	175%	1709%
Mediana	96%	128%	170%	147%

* Koeficient solventnosti je enak kvocientu med kapitalskimi zahtevami in upoštevanim kapitalom.

Sestava SCR v %

SCR (standardni model)	Neživljenje*	Zdravje*	Življenje*	Kompozitne*
BSCR	97,3%	76,9%	85,7%	104,0%
Operativno tveganje	3,2%	23,1%	31,0%	8,2%
Prilagoditev za učinek ZTR	0,0%	0,0%	-16,7%	-9,5%
Prilagoditev za vpliv odloženih davkov	-0,5%	0,0%	0,0%	-2,6%

* Tehtano povprečje

Sestava BSCR v %

	Neživljenje*	Zdravje*	Življenje*	Kompozitne*
Tržno tveganje	18,2%	33,5%	66,1%	66,5%
Tveganje neplačila nasprotne stranke	10,5%	10,2%	17,8%	6,7%
Tveganje življenjskih zavarovanj	0,0%	0,0%	23,5%	32,1%
Tveganje zdravstvenih zavarovanj	1,8%	82,4%	23,6%	9,5%
Tveganje neživljenjskih zavarovanj	87,5%	0,0%	0,0%	19,9%
Neopredmetena sredstva	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%
Razpršenost med moduli	-18,0%	-26,1%	-31,0%	-34,9%

* Tehtano povprečje

Sestava tržnega tveganja v %

	Neživljenje*	Zdravje*	Življenje*	Kompozitne*
Tveganje obrestne mere	33,2%	33,2%	48,6%	29,1%
Tveganje lastniških vrednostnih papirjev	52,9%	52,9%	32,0%	47,2%
Nepremičninsko tveganje	0,5%	0,5%	0,4%	10,2%
Tveganje razpona	27,3%	27,3%	25,6%	30,0%
Tveganje koncentracije	39,3%	39,3%	23,4%	22,1%
Valutno tveganje	9,7%	9,7%	8,7%	5,7%
Tveganje nelikvidnostne premije	2,0%	2,0%	9,0%	7,0%
Razpršenost med moduli	-65,0%	-65,0%	-47,6%	-51,3%

* Tehtano povprečje

Zavarovalno tehnične rezervacije

Kosmate	Neživljenje*	Zdravje*	Življenje*	Kompozitne*
Zavarovalno tehnične rezervacije (QIS5 / SI)	106%	109%	37%	93%
Meja tveganja kot odstotek najboljše ocene	6%	9%	13%	8%

Čiste	Neživljenje*	Zdravje*	Življenje*	Kompozitne*
Zavarovalno tehnične rezervacije (QIS5 / SI)	101%	103%	60%	86%
Meja tveganja kot odstotek najboljše ocene	6%	10%	4%	8%

2011 Stres Test

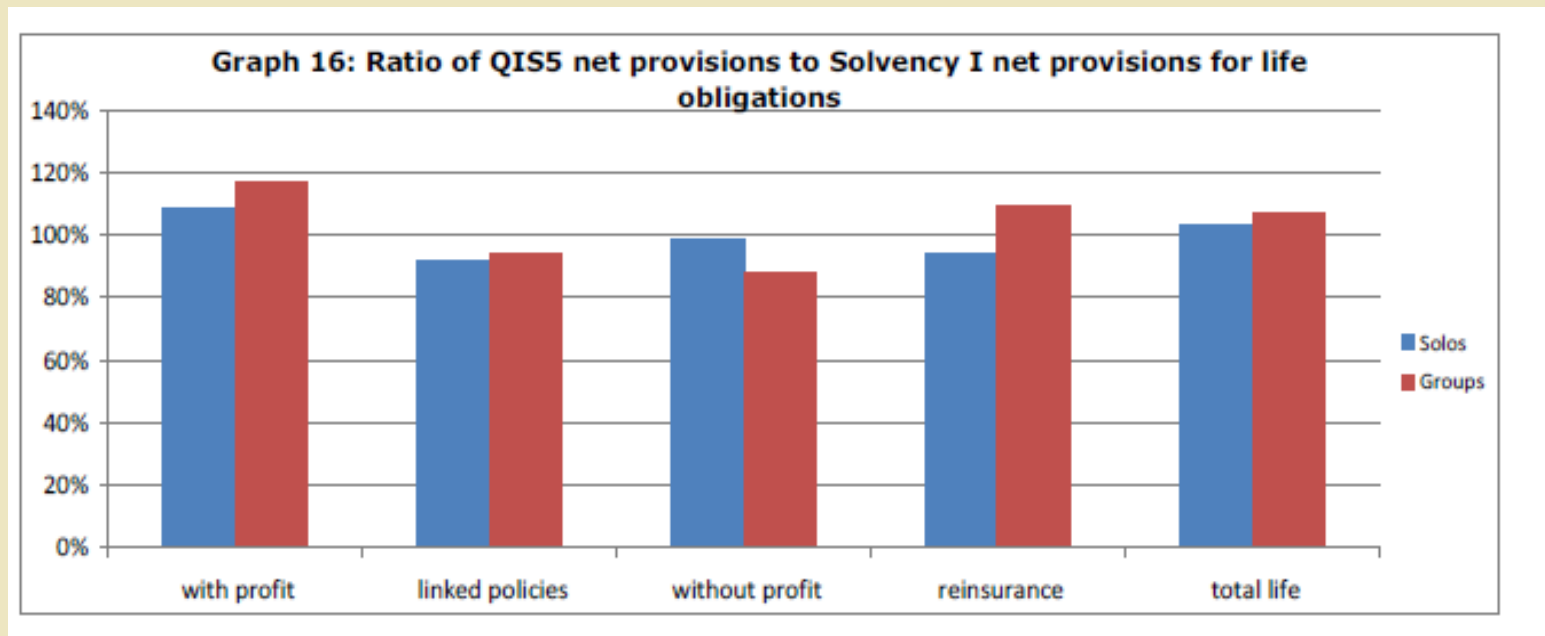
Vpliv na razpoložljivi kapital

Base scenario	10%	18%	8%	20%	3%	6%	5%	11%
Adverse scenario	18%	30%	16%	24%	25%	12%	10%	12%
Inflation scenario	6%	11%	3%	18%	0%	3%	5%	25%
Sovereign scenario	3%	4%	0%	1%	0%	3%	0%	14%

Težave zavarovalnic pri izpolnjevanju študije

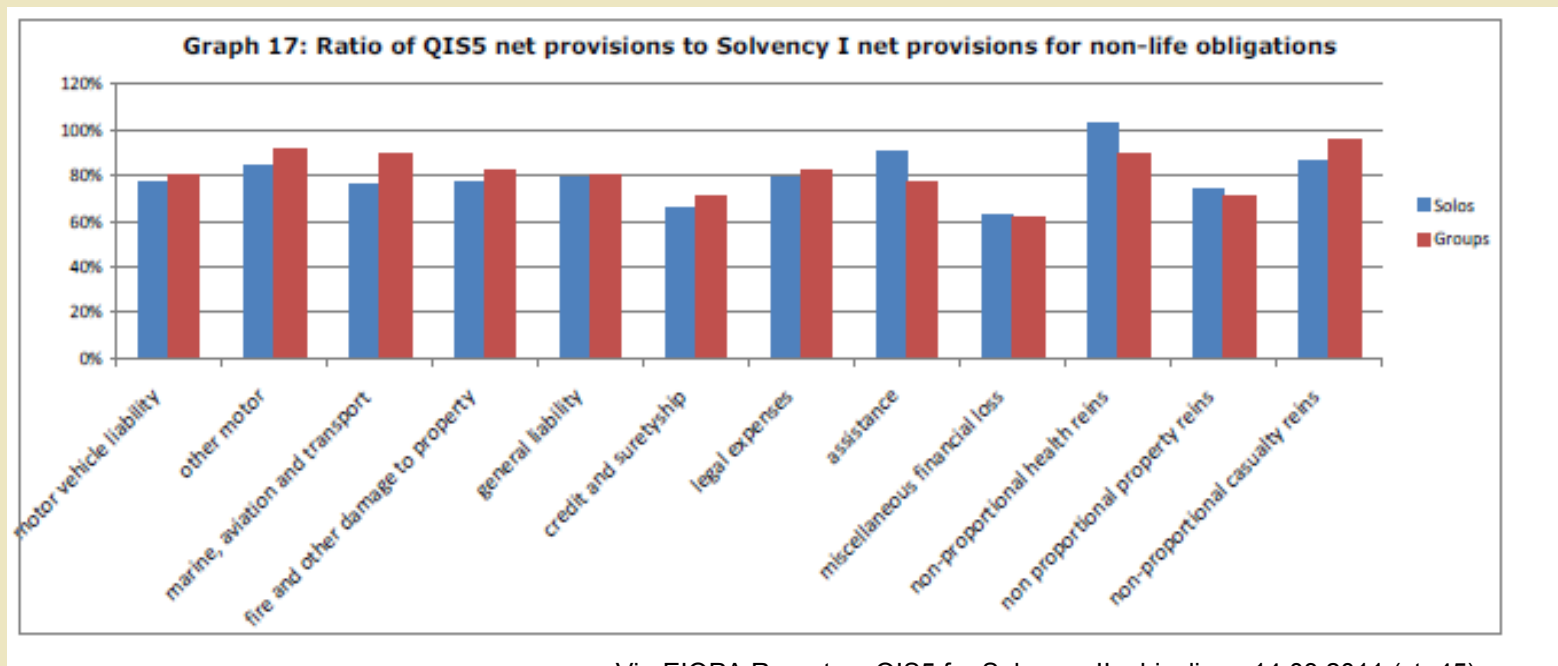
- pomanjkanje časa zaradi prepozne objave tehničnih specifikacij in excelovih preglednic
- razlika med zavarovalnimi vrstami in vrstami poslovanja
- uporaba metode 2 za izračun tveganja katastrofe pri neživljenjskih zavarovanjih ne daje realnih rezultatov
- razvrščanje podrejenih obveznosti v razrede
- izračunavanje pričakovanih dobičkov, vključenih v bodočih premijah

Razmerje (kvocient) QIS 5 ZTR in obstoječimi (S1) ZTR za življenjska zavarovanja

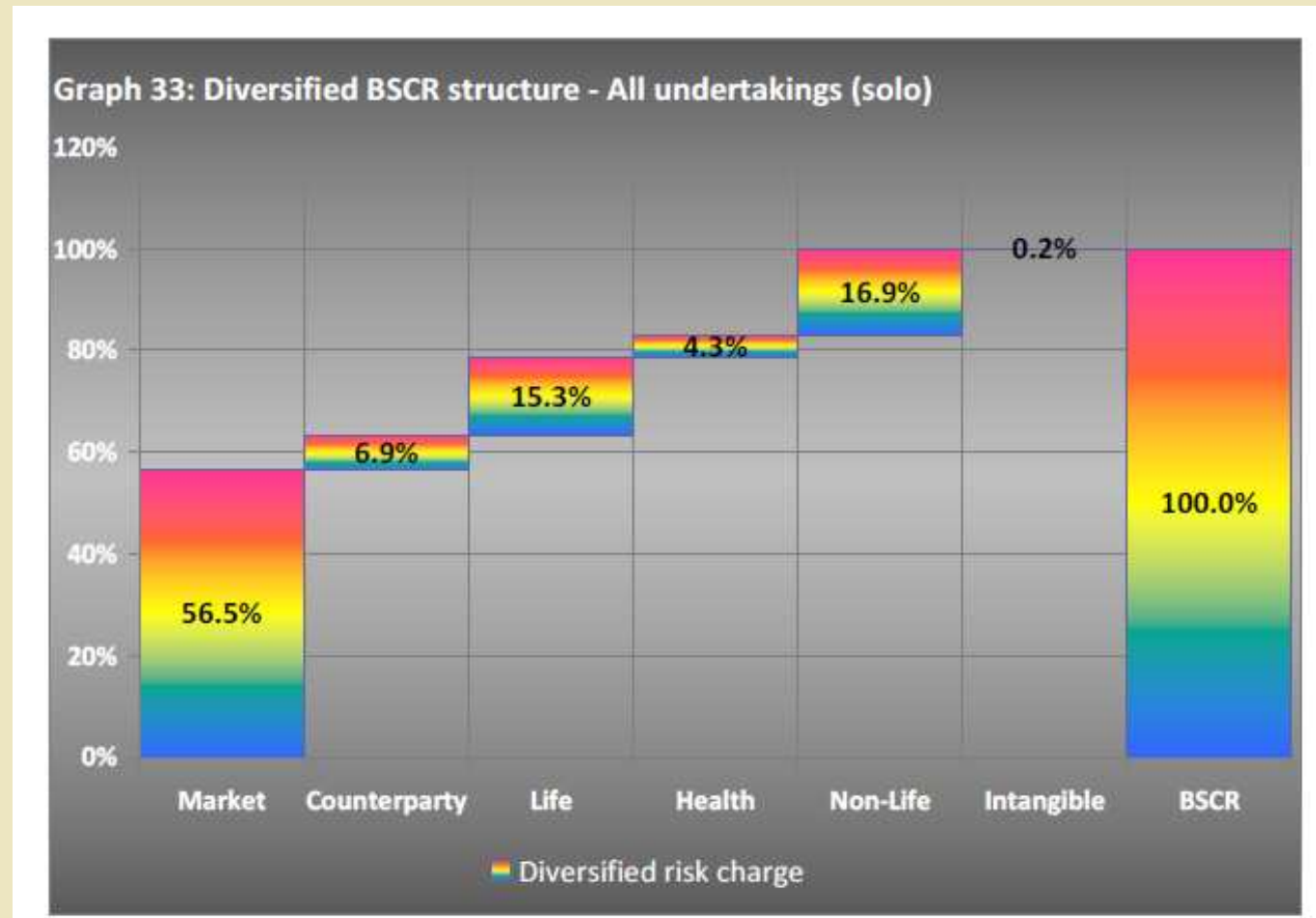
Vir: EIOPA Report on QIS5 for Solvency II, objavljeno 14.3.2011 (str. 45)

Razmerje (kvocient) QIS 5 ZTR in obstoječimi (S1) ZTR za neživiljenjska zavarovanja

Vir: EIOPA Report on QIS5 for Solvency II, objavljeno 14.03.2011 (str.45)

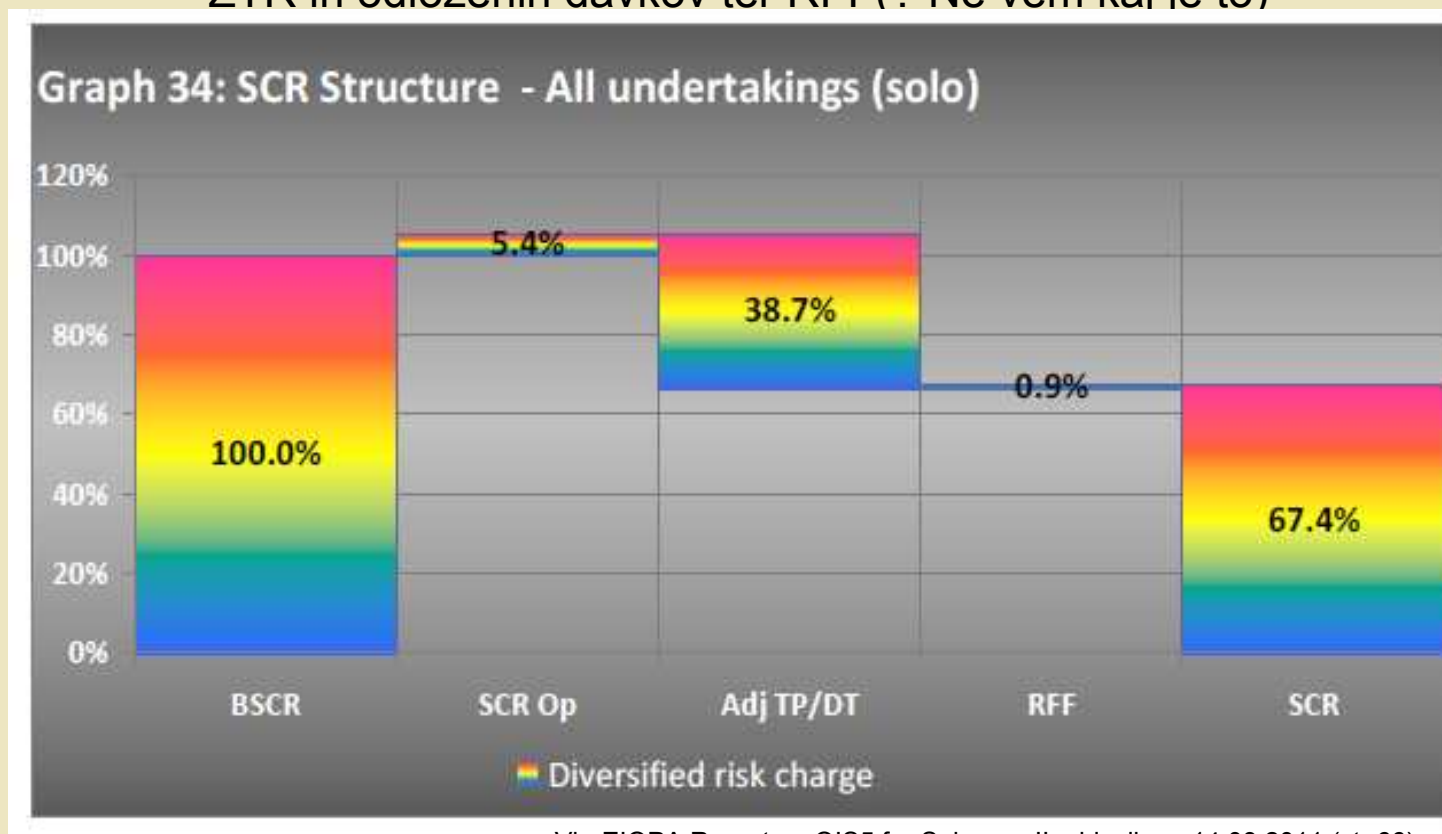
Diverzifikacijski učinki (učinki razpršenosti) po modulih tveganj v osnovnem zahtevanem solventnostnem kapitalu

Vir: EIOPA Report on QIS5 for Solvency II, objavljeno 14.03.2011 (str.65)

Diverzifikacijski učinki oziroma učinki razpršenosti v zahtevanem solventnostnem kapitalu

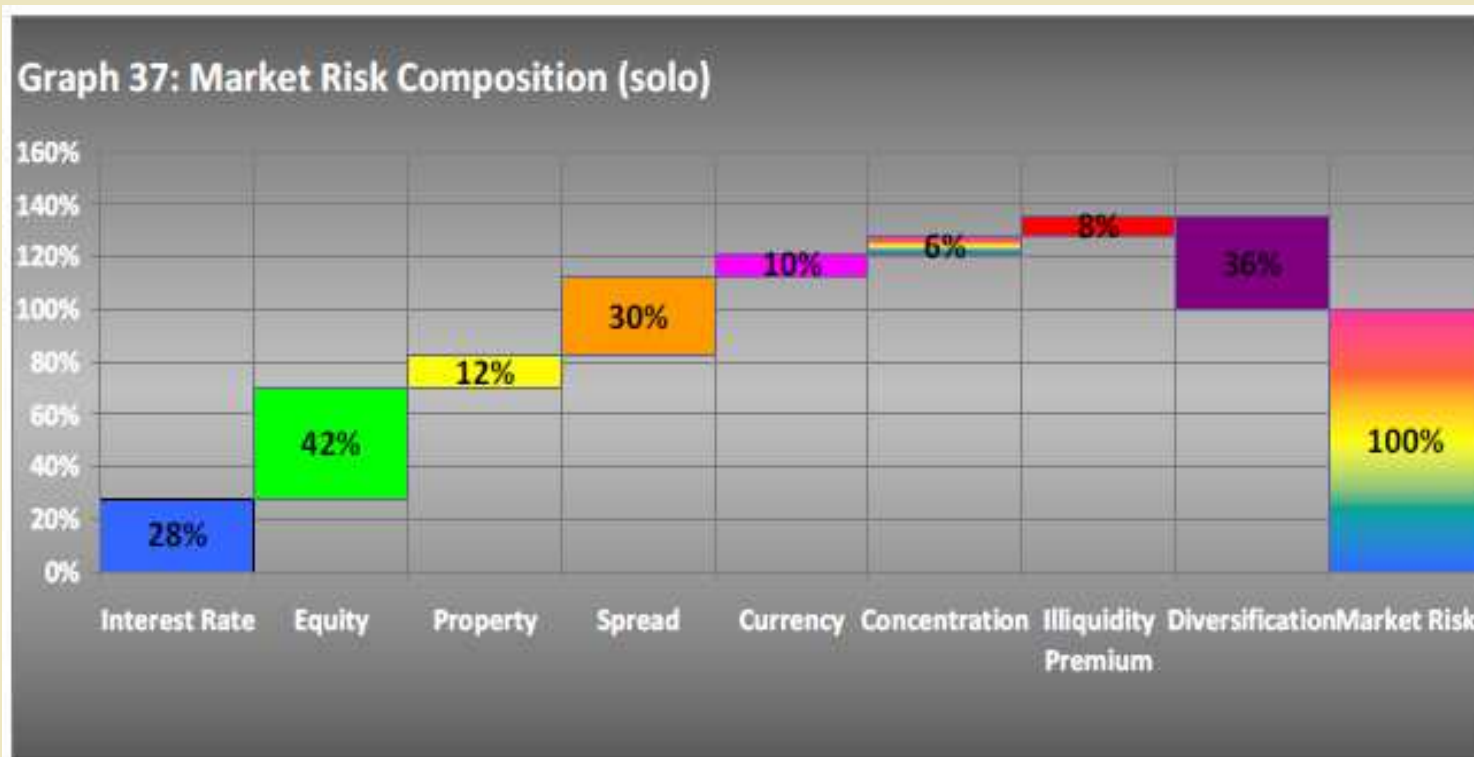
(osnovni zahtevani solventnostni kapital, zahtevani solventnostni kapital za izvajalno (operativno) tveganje, prilagoditev zaradi sposobnosti kritja izgub s strani ZTR in odloženih davkov ter RFF(? Ne vem kaj je to))

Vir: EIOPA Report on QIS5 for Solvency II, objavljeno 14.03.2011 (str.66)

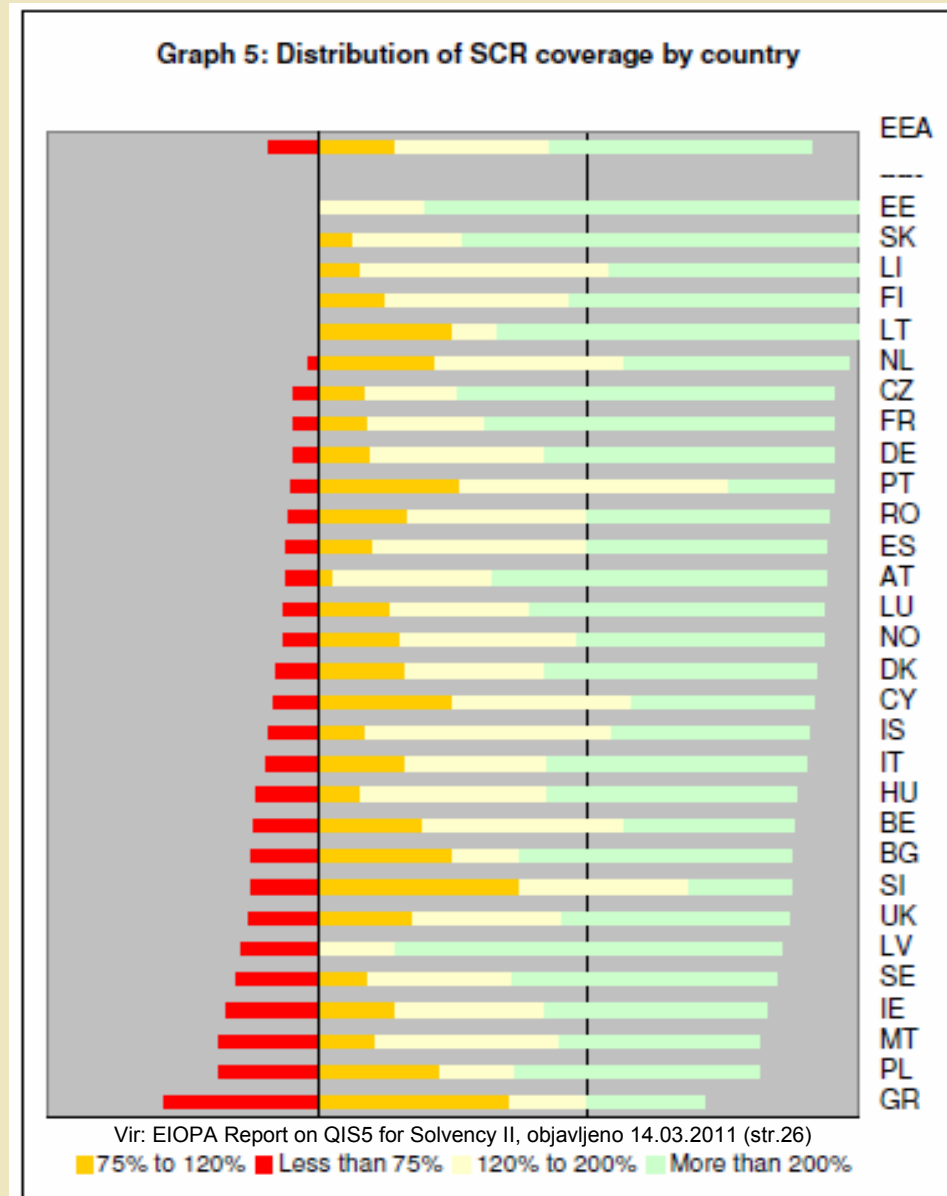
“Sestava” (komponente) tržnega tveganja

(tveganje spremembe obrestne mere, tveganje spremembe cen lastniških finančnih instrumentov, tveganje spremembe kreditnega razpona, tveganje spremembe vrednosti nepremičnin, valutno tveganje, tveganje zaradi prevelike koncentracije naložb..)

Vir: EIOPA Report on QIS5 for Solvency II, objavljeno 14.03.2011 (str.72)

Porazdelitev kritja zahtevanega solventnostnega kapitala po državah EEA

ZTR in SCR

- Do konca Januarja 2010 je CEIOPS objavil predloge za Level 2 izvedbene ukrepe
 - Pillar 1 “Consultation papers”, ki se nanašajo na:
 - zavarovalno tehnične rezervacije,
 - lastna sredstva,
 - zahtevani solventnostni kapital – SCR,
 - zahtevani minimalni kapital – MCR in
 - Interne modele
- CEIOPS je v letu 2010 izvedel peto kvantitativno študijo QIS5
- CEIOPS/EIOPA je sodeloval oziroma sodeluje v razpravah v zvezi z Level 2 izvedbenimi ukrepi, ki jih vodi Evropska komisija z državami članicami EU

Časovnice

- EIOPA pripravlja v okviru pooblastil, ki jih ima na podlagi direktiv
 - Tehnične standarde in
 - Navodila (guidelines)
- EIOPA bo šla v javno razpravo glede vsebine tehničnih standardov in navodil, ko bo Evropska komisija objavila Level 2 izvedbene predpise

Vsebina standardov

- Tehnični standardi
 - Metodologija za določitev časovne strukture netvegane obrestne mere
 - Prehod v S2 režim
 - Kalibracijske metode za uporabo specifičnih parametrov (Undertaking-specific parameters)
 - Ločena obračunska enota (Ring fenced funds)
 - Razvrščanje lastnega kapitala in upoštevanje v prehodnem obdobju
 - Postopek odobritve pomožnih lastnih sredstev

Navodila, nadaljevanje

- Navodila (guidelines)
 - Aktuarska navodila
 - Preverjanje izračuna najboljše zavarovalno-tehničnih rezervacij (validation)
 - Standardi zagotavljanja ustreznosti, popolnosti in natančnosti podatkov
 - Vrednotenje bonusov, pogodbenih upravičenj, finančnih garancij in obnašanja zavarovalcev
 - Proporcionalne in poenostavljene metode vrednotenja zavarovalno-tehničnih rezervacij
 - Upoštevanje stroškov
 - Vrednotenje zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki jih lahko zanesljivo nadomestimo z uporabo finančnih instrumentov
 - Vrednotenje bodočih ukrepov uprave
 - Premijske rezerve
 - Mnenje ekspertov
 - Katere bodoče premije se upoštevajo v izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (boundaries)
 - Izračun bodočih dobičkov v izračunu premijskih rezerv
 - Načelih za izračun marže za tveganje (risk margin)
 - Razstavljanje zavarovalnih obveznosti v posamezne zavarovalne vrste

Navodila, nadaljevanje

- Navodila - SCR (guidelines)
 - Ustreznost, popolnost in natančnost podatkov za določitev specifičnih parametrov (Undertaking-specific parameters)
 - Prilagoditev zaradi absorpcijskih kapacitet zavarovalno-tehničnih rezervacij in odloženih davkov
 - Poenostavitve v standardni formuli
 - Posamezne primere za izračun tveganja neplačila nasprotne stranke
 - Posamezne primere tržnega tveganja (“exotic” types of assets and liabilities)
 - Posamezne primere za tveganja , ki izhajajo iz katastrof
 - Zdravstvena zavarovanja
 - Valutna tveganja (valute vezane na Evro)

Lastni viri sredstev

- **Peta študija kvantitativnih učinkov direktive Solventnost 2 (angl.: Quantitative Impact Study – QIS 5)**
 - Tehnične specifikacije za izvedbo
 - Poročilo o učinkih
- **Tretja stopnja Lamfalussyevega procesa**
 - Predlog smernic (angl.: Level 3 Guidelines)
 - Predlog izvedbenih tehničnih standardov (angl.: Level 3 Implementing Technical Standards)

Tehnične specifikacije za izvedbo

- Lastni viri sredstev (*peto poglavje*): Glavnina poglavja v zvezi z lastnimi viri sredstev je namenjena seznamu postavk lastnih virov sredstev in napotkom, kako slednja razvrščati in ugotavljati njihovo primernost
 - drugi vplačani kapitalski instrumenti, ki lahko predstavljajo 20% razreda 1, bodo morali v bodočnosti v večji meri izkazovati obstoj lastnosti za pokrivanje izgub (prehodne določbe)
 - prilagoditve osnovnih lastnih virov sredstev so povezane z omejenimi skladi (angl.: Ring-fenced funds – RFF), rezervami z omejeno uporabo, udeležbami v finančne in kreditne institucije in neto sredstvi iz naslova odloženih davkov.
- Omejeni skladi (*v poglavju o SCR, SCR.11*): Tehnične specifikacije so za primer obstoja omejenega sklada (omejenih skladov) določile okvirni postopek izračuna SCR in okvirni postopek prilagoditve lastnih virov sredstev
- Udeležbe (angl.: participations), (*v poglavju o SCR, SCR.15*): Tehnične specifikacije so določile različno obravnavo udeležb (po)zavarovalnic glede na sektor:
 - udeležbe v finančne in kreditne institucije se, kot edine, priznajo kot odbitna postavka od lastnih virov sredstev (po)zavarovalnice,
 - za udeležbe v (po)zavarovalnice in druge povezane družbe se izračunavajo kapitalske zahteve iz naslova delniškega tveganja
 - za udeležbe, opredeljene kot strateške - delniški šok v višini 22 %,
 - za nestrateške udeležbe - delniški šok v višini 30% za udeležbe v družbe, katerih delnice so uvrščene na borzni trg držav(e) članic(e) EEA ali OECD oziroma 40% za ostale nestrateške udeležbe.

Poročilo o učinkih - Lastni viri sredstev

- od 921 milijard € razpoložljivih lastnih virov sredstev (LVS) v EU predstavljajo dobrih 98% osnovni lastni viri sredstev, pomožni lastni viri sredstev pa predstavljajo le 1,3% razpoložljivih LVS;
- 92% razpoložljivih lastnih virov sredstev predstavljajo LVS 1. razreda brez omejitev za pokrivanje SCR in MCR
- drugi vplačani kapitalski instrumenti (preferenčne delnice, podrejene obveznosti) predstavljajo 5,2% razpoložljivih lastnih virov sredstev
- kvantitativni rezultati QIS5 na področju prehodnih določb za druge vplačane kapitalske instrumente niso dali jasne slike, obseg vrednosti tovrstnih kapitalskih instrumentov pa lahko predstavlja merilo obsega morebitnih učinkov prehodnih določb in potreb za prehodne določbe
- o pomožnih lastnih virih sredstev 2. razreda je poročalo trinajst držav – njihov pretežni del predstavljajo akreditivi in jamstva, o pomožnih lastnih virih sredstev 3. razreda (znesek ni pomembne velikosti) so poročale štiri države

Poročilo o učinkih – Omejeni skladi

- Države so poročale o omejenih skladih na osnovi obstoja omejitve prenosov sredstev in virov sredstev iz omejenih skladov ali popolne prepovedi prenosa.
- V mnogih državah so bili kot omejeni skladi upoštevani individualni pokojninski načrti (tudi v Sloveniji).
- Večina držav je poročala, da ne beležijo sporazumov z lastnostmi omejenih skladov, šest držav je poročalo o obstoju enega ali zelo malo takšnih sporazumov, pet držav je poročalo o obstoju mnogih RFF, tri države pa so pred poročanjem o morebitnem obstoju RFF želele večjo jasnost pogojev za opredelitev RFF.

Poročilo o učinkih – Udeležbe

- Izmed celotne vrednosti udeležb, ki so jih sporočile (po)zavarovalnice na ravni EU in znaša 377 milijard €, so skoraj dve tretjini vrednosti predstavljale udeležbe, opredeljene kot strateške udeležbe, od tega:
 - 30% vrednosti strateške udeležbe v (po)zavarovalnice,
 - 38% vrednosti strateške udeležbe v ostala povezana podjetja;
- Odstotek vrednosti udeležb v finančne in kreditne institucije je znašal 5%, odstotek vrednosti nestrategskih udeležb v (po)zavarovalnice pa 2%;
- Visok odstotek vrednosti udeležb (25%) so predstavljale tudi udeležbe v druga povezana podjetja, katerih delnice so uvrščene na borze v državah, ki so članice EEA ali OECD

Tretja stopnja Lamfalussyevega procesa

- Podskupina za lastne vire sredstev (angl.: Own funds subgroup, OFSG) je v letu 2010 oblikovala predlog smernic, ki se nanašajo na:
 - razvrstitev in primernost lastnih virov sredstev,
 - odobritev pomožnih lastnih virov sredstev,
 - oceno in odobritev razvrstitve postavk LVS, ki niso zajeti v seznamu primernih LVS.
- Navedene predloge smernic je obravnavala tudi njena krovna skupina – ekspertna skupina za finančne zahteve (angl.: Financial Requirement Expert Group; FinReq) in jih poslala v proces predhodnega posvetovanja zainteresiranim stranem
- Po procesu predhodnega usklajevanja je Predlog Omnibus 2 direktive prinesel zahtevo za izvedbene tehnične standarde
- Na podlagi tega je OFSG preoblikovala smernice za odobritev pomožnih lastni virov sredstev ter razvrstitev in primernost lastnih virov sredstev in na obeh področjih pripravila tudi predloge izvedbenih tehničnih standardov

Zavarovalne jamstvene sheme

Priprava EU direktive

Izhodišča - tveganja zavarovalnic
Čezmejno delovanje shem - geografska pokritja
Financiranje shem in selekcija upravičencev
Sprožilci IGS intervencije
Pričakovanja za naprej - sklepi

Izhodišča - tveganja zavarovalnic

- Zavarovalne jamstvene sheme – Insurance Guarantee Schemes (nadalje IGS) naj zagotovijo jamstvo pred nesolventnostjo zavarovalnic - kot na ostalih 2 finančnih sektorjih
- Že od l.1994 v veljavi Direktiva 94/19/EC (DGS) za sistem zjamčenih bančnih vlog za vse članice EU z minimalno harmonizacijo
- Od 1997 tudi direktiva o jamstvu za terjatve investorjev (ICSD)
- Za EU Komisijo l. 2007 o stanju in dilemah z IGS izdelan “Oxera Report” z naslednjimi dejstvi:
- Samo 13 od 27 članic EU ima neko obliko IGS, celovito jamstvo za življenjska in premoženjska zavarovanja pa le 5 članic: VB, Španija, Romunija(!), Malta in Latvija
- Razlike med državami glede upravičencev, limitov, postopkov zbiranja in koriščenja jamstev itd so velike
- Vse to vnaša v skupni evropski zavarovalni trg veliko nejasnosti, pomanjkljivosti in negotovosti in izkrivlja konkurenco
- Ta dejstva so še potencirana s koncentracijo zavarovalne ponudbe v malem številu velikih (v glavnem čezmejnih) zavarovalnih skupin v EU
- S strani Komisije je bil CEIOPS-sedaj EIOPA zaprošen tako v l.2009 kot l.2010 za pripombe in mnenja k svojim gradivom, še posebej na White Paper On IGS – COM(2010)370
- Zato je bil v CEIOPS-EIOPA ustanovljen posebni delovni odbor, ki pripravlja analize in nasvete Komisiji.

Izhodišča – tveganja zavarovalnic (nadaljevanje 1)

- Larosière skupina v Zaključnem poročilu priporoča vzpostavitev usklajenih IGS v celi EU
- Enak predlog vsebuje preambula k Direktivi Solventnost 2 (S2) – Directive 2009/138 EC
- Niti sedanja Solventnost 1 niti S2 ne zagotavljata 100% solventnost vseh zavarovalnic
- S2 računa z 99,5 % verjetnostjo (Value at Risk Confidence) nesolventnosti
- To bi imelo (teoretično) za posledico od skupno 6000 zavarovalnic v EU 30 bankrotov letno
- Dejansko jih je v l.1996 – 2004 padlo v nesolventnost 130
- Na taki osnovi temelji standardna formula izračunov nove S2
- Tako bi naj IGS krile le del izgub nad SCR kapitalskimi zahtevami S2

Čezmejno delovanje shem – geografska pokritja

- Čezmejno delovanje zavarovalnih družb urejeno v direktivah in protokolih (General Protocol, Helsinki Protocol, Budapest Protocol)
- Od cca 1000 mia Eur letno gre potom “freedom to provide services” 4% premije, potom hčerinskih družb v drugi državi pa cca 20% kosmate premije 25 zavarovalnih skupin, ki zavzemajo 2/3 EU trga
- 2/3 čezmejnih življenjskih in 1/4 čezmejnih premoženjskih zavarovanj nima nikakršnega IGS jamstva v EU, kljub uvedenim IGS za svoje (zavarovalniške) pravne osebe v nekaterih članicah – gostiteljicah
- Torej ključno vprašanje: ali naj se IGS uvedejo po načelu “domače države – home country”, nadalje DD načelo ali po načelu “države gostiteljice – host country”, nadalje DG načelo
- Pristop DD (tudi za hčere, ne samo enote po “prosti ponudbi storitev”) je kompatibilen z dosedanjimi direktivami, tudi z S2 in ureditvami jamstev v bančništvu in za investitorje kot tudi z direktivo 2001/17/EC o reorganizaciji in likvidaciji zavarovalnih družb
- Načelo DD je še posebej v skladu z vlogo vodilnega nadzornika – lead supervisor po S2
- Načelo DD bi šele zagotavljalo enako varstvo zavarovancev v vseh članicah EU v primeru stečaja skupine
- Načelo delovanja IGS po DG bi znatno otežilo sodelovanje velikih skupin, saj bi morale biti vključene v več (različnih?) nacionalnih IGS, to bi v primeru stečaja skupin otežilo izvajanje jamstev in likvidacijo škod
- Zato zavarovalni sektor v večini ne podpira načela DG

Financiranje shem in selekcija upravičencev

- **Dilema financiranja IGS: v naprej – ex ante ali za nazaj – ex post**
- **Predpostavlja se, da se IGS vedno financirajo s strani zavarovalnih družb kar seveda zvišuje njihove stroške**
- **Sredstva zbrana v IGS so kot “superkapital” nad lastnim kapitalom zavarovalnic**
- **Pri ex ante pristopu je moralni hazard manjši, saj prispeva tudi bankrotirana zavarovalnica za razliko od ex post, tudi je manjša možnost procikličnosti, vendar so tedaj potrebni dobri finančno-investicijski kadri za upravljanje s sredstvi IGS**
- **Komisija se v Beli knjigi zavzema za ex ante način zbiranja sredstev ob eventualnem upoštevanju strukture tveganj posameznih zavarovalnic**
- **Osnove zbiranja sredstev so lahko premije, rezervacije, kvaliteta naložb itd**
- **Komisija je po ocenjenih verjetnostih stečajev in dosedanjih izkušnjah IGS presodila, da bi bilo za delovanje usklajene EU IGS dovolj 1.2% letne bruto premije, to je 12 mia Eur, ki naj bi se polnila 10 let po 0,12% letne premije**
- **Eventualni stečaj večje zavarovalne družbe bi se dopolnjeval še z ex-post prispevki**
- **Dopušča se možnost uvedbe raznih omejitev in znižanj (kopic) koriščenja jamstev iz IGS**

Financiranje shem in selekcija upravičencev (nadaljevanje 1)

- **Selekcija upravičencev se lahko izvaja glede na vrsto zavarovanj, status zavarovancev, velikost pravne osebe itd**
- **Zelo občutljiva so dolgoročna osebna zavarovanja, še posebej za starejše zavarovance, ki ne bi mogli več nadomestiti starega kritja z novim zavarovanjem**
- **Zato imajo povsod življenjska zavarovanja prednost pri vključitvi v IGS, kar pa seveda ne velja za tista z naložbenim tveganjem (moralni hazard zavarovalcev in zavarovateljev!)**
- **Premoženjska zavarovanja so večinoma bolj kratkoročna, navadno gre za enoletne pogodbe in jih je lažje prenesti na novega zavarovatelja**
- **Zaradi tudi zelo velikih zavarovalnih vsot predlogi kritja IGS izključujejo pomorska, letalska, železniška in tudi kreditna zavarovanja; tudi zavarovanja produktov lahko vključujejo moralni hazard**
- **Obvezna avtomobilska zavarovanja – AO, ki jih ureja že vrsta direktiv navadno ne vključujejo nesolventnost zavarovalnic, na ravni EU bi morala IGS direktiva vključiti tudi to tveganje za fizične osebe**
- **Pri pravnih osebah se EIOPA in Komisija glede velikosti zavzemata za vključitev samo malih in srednjih velikih podjetij (SME), kar izpostavlja predvsem izbiro kriterija**
- **EIOPA meni, da mora IGS direktiva omogočati oba načina delovanja shem, tako direktno izplačilo nastalih škod kot prenos portfelja, zlasti življenjskega s propadle na zdravo zavarovalnico**

Sprožilci IGS intervencije

- **Bela knjiga še ne obravnava časovne komponente – sprožanja začetka IGS ukrepov – obstajajo znatne razlike o primernem roku**
- **Obvezna in zdravstvena zavarovanja zahtevajo kratek rok izplačil škod**
- **Pri življenjskih zavarovanjih bi predpisan kratek rok lahko oviral prenos zavarovalnih pogodb v škodo oškodovancem – s poslabšanjem zavarovalnih pogojev**
- **Delovanje IGS je in bo zelo odvisno od informacij stečajnega upravitelja in tudi sodišč, tako glede rokov kot ugotovljenih višin odškodnin pri različnih zavarovanjih**
- **Direktiva IGS bo morala natančno določiti mehanizem sprožanja koriščenja sredstev IGS, tudi v povezavi s Pillar 1 in še posebej z MCR (nedoseganje!) analizo pri S2**
- **Šele neuspeh uprav in regulatorjev obdržati zavarovalnico nad vodo bo sprožil te mehanizme**
- **EIOPA predlaga enake pogoje sprožanja intervencije IGS kot pri DGS v bančnem sektorju**
- **To bo zahtevalo prilagoditev direktive o reorganizaciji in likvidaciji zavarovalnic**

Pričakovanje za naprej - sklepi

- Komisija in direktive so že postavili določene okvire delovanja bodoče IGS v EU
- Recital 141 direktive S2: predpogoj za sistem medsebojne finančne pomoči v skupini- Group Support je delovanje harmoniziranih IGS vEU
- Členi Group Support-a so bili v S2 po pogajanjih izpuščeni – zato Komisija pospešuje delo na IGS
- Komisija se je za vrsto načel in izhodišč IGS že opredelila v Beli knjigi (home state, ex ante zbiranje sredstev, prednost fizičnim osebam, izključitev pozavarovanj in pokojninskih zavarovanj itd)
- Komisija želi, da javna posvetovanja in analize učinkov razčistijo še ostala vprašanja - tu se vključuje EIOPA s svojim odborom
- Mnenje EIOPA in tudi drugih udeležencev - “stakeholders” je, da je potrebno bolj upoštevati nove standarde v S2 in Baslu 3 – CRD 4, skratka zmanjšati stopnjo zbiranja sredstev IGS
- Še bolj naj bi se upoštevali predhodni postopki likvidacije nesolventne zavarovalnice: obstoječe rezervacije, lastni kapital, transfer portfelja in še ostali nadzorni ukrepi, tudi manjša tveganja za z bankami povezanih zavarovalnih sredstev vsled CRD 4
- Kot največji zavori usklajevanja IGS na ravni EU se pojavljata predvsem: stopnja in način zbiranja sredstev v IGS ter stopnja avtonomnosti odločanja na ravni nacionalnih delov IGS
- Vendar predstavljajo dosedanje direktive o prostem pretoku finančnih storitev, še posebej pa S2 direktiva v poglavjih o zavarovalnih skupinah ter finančna kriza neke vrste zanko za velike države članice in njihove zavarovalne skupine.

Pričakovanja za naprej – sklepi (nadaljevanje1)

- **Razvoj trga je namreč pripeljal do tega, da je dobre 2/3 (17 od 25) največjih zavarovalnih skupin skoncentriranih v samo 4 državah članicah EU na eni strani, na drugi strani pa ima večina od 12 novih članic EU v glavnem samo hčerinske zavarovalne družbe teh velikih “zahodnih” skupin**
- **Zaradi kapitalskih zahtev se še krepi trend pretvarjanja hčerinskih družb v podružnice**
- **Vse to povečuje vlogo zavarovalnih skupin in finančnih konglomeratov pri pripravi dokončne oblike IGS direktive**
- **Obenem je dejstvo, da 25 zavarovalnih skupin obvladuje dobrih 60 % trga tako po premiji kot sredstvih (cca 3500 mia Eur) v EU**
- **12 najmočnejših skupin (vključno švicarske) je združenih v dveh močnih strokovnih in pogajalskih forumih: CRO in CFO**
- **Torej je ob pogoju veljave “Home State” načela in 55 členov o skupinah v S2 direktivi jasno, da bo končen dialog med Komisijo in temi skupinami oziroma njihovimi matičnimi državami v znatni meri oblikoval zaključno obliko IGS direktive**
- **Ker pa velike države težijo k ohranitvi čim večjega lastnega odločanja in zaradi strahu pred moralnim hazardom, lahko sklepamo na precejšno počasnost in “postopnost” usklajevanja IGS jamstev od najbolj ogroženih klasičnih življenjskih in obveznih - AO zavarovanj k še drugim kompleksnejšim premoženjskim zavarovanjem, tudi za vsaj del SME pravnih oseb**
- **Zaradi omenjenih dejstev je rok - 31.dec. 2011 za usklajeno IGS direktivo precej optimističen**